

Sygn. akt I ACz 357/16

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Lucyna Świdowska-Pilis

Sędzia SA Joanna Naczyńska

Sędzia SO del. Tomasz Tatarczyk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 kwietnia 2016 r.

sprawy z powództwa Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w (...)

przeciwko A. J. i A. G.

o ustalenie

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 13 stycznia 2016 r., sygn. akt I C 15/16

postanawia :

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Lucyna Świdowska-Pilis SSA Joanna Naczyńska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Katowicach na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. odrzucił pozew z uwagi na brak zdolności sądowej Naczelnika Urzędu Skarbowego występującego po stronie powodowej. Przywołał Sąd regulację art. 5 ustawy z 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych. Stwierdził, że zachodzi w sprawie nieusuwalny brak zdolności sądowej po stronie powoda.

W zażaleniu powód domagał się uchylenia tego postanowienia wywodząc, że jako podmiot wskazany w art. 189¹ k.p.c. posiada w sprawie zdolność sądową.

Pozwana A. J. wniosła o uwzględnienie zażalenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zgodzić trzeba się ze skarżącym, że przysługuje mu w sprawie zdolność sądowa.

Odmiennej oceny nie uzasadnia powołany przez Sąd Okręgowy art. 5 ustawy o urzędach i izbach skarbowych, który ma charakter ustrojowy.

Z żądaniem ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego wystąpił Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego w (...) na podstawie art. 189⁽¹⁾ k.p.c. Przepis ten stanowi, że uprawnienie o którym mowa w art. 189 k.p.c. (do żądania sądowego ustalenia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa) przysługuje również, w toku prowadzonego

postępowania, organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej, jeżeli ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jest niezbędne dla oceny skutków podatkowych. Przepis art. 189⁽¹⁾ k.p.c. wiąże się z uregulowaniem art. 199a § 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa przewidującym, że jeżeli z dowodów zgromadzonych w toku postępowania podatkowego wynikają wątpliwości co do istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, z którym związane są skutki podatkowe, organ podatkowy występuje do sądu powszechnego o ustalenie istnienia lub nieistnienia tego stosunku prawnego lub prawa. Organem podatkowym jest m.in. naczelnik urzędu skarbowego.

W procesie wytoczonym w oparciu o art. 189¹ k.p.c. organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej nie dochodzi żadnych roszczeń, ze stroną pozwaną pozostaje wyłącznie w administracyjnym stosunku prawa podatkowego, żąda ustalenia, które jest niezbędne dla oceny skutków podatkowych. Proces oparty o normę art. 189¹ k.p.c. ma charakter incydentalny wobec postępowania z zakresu prawa podatkowego i tylko w toku tego postępowania z żądaniem ustalenia organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej może wystąpić. Działanie organu w sferze imperium stanowi uzasadnienie dla jego samodzielnej pozycji w procesie cywilnym.

Zgodzić zatem trzeba się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego przedstawionym w wyroku z 28 stycznia 2010 r., IV CSK 261/09, że w art. 189¹ k.p.c. ustawodawca w sposób wyraźny przyznał zdolność sądową organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej przez stwierdzenie *expressis verbis*, że tym organom przysługuje uprawnienie do wytoczenia określonego powództwa.

Pogląd ten podtrzymał Sąd Najwyższy w wyroku z 18 stycznia 2013 r., IV CSK 322/12 wskazując, że organy podatkowe i organy kontroli skarbowej występujące na podstawie art. 189¹ k.p.c. z powództwem o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa mają z mocy tego przepisu - szczególnego w stosunku do art. 64 k.p.c. - zdolność sądową i same są stroną w tym postępowaniu, a nie Skarb Państwa.

Skoro skarżący wytoczył powództwo w sprawie, w której z mocy szczególnego przepisu art. 189¹ k.p.c. ma zdolność sądową, niezasadnie odrzucił Sąd Okręgowy pozew przywołując normę art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

Dlatego Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Lucyna Świdarska-Pilis SSA Joanna Naczyńska